

SCENARIUSZ LEKCJI

OPRACOWANY W RAMACH PROJEKTU:
INFORMATYKA – MÓJ SPOSÓB NA POZNANIE I OPISANIE ŚWIATA.
PROGRAM NAUCZANIA INFORMATYKI
Z ELEMENTAMI PRZEDMIOTÓW MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZYCH

Autorzy scenariusza: [Magdalena Ozga](#), [Anna Kowalska](#)

TEMAT LEKCJI

Miejsca zerowe funkcji kwadratowej i ich graficzna prezentacja

Streszczenie

Podstawa programowa przedmiotu matematyka w liceum wymaga od ucznia umiejętności rozwiązywania równań kwadratowych z jedną niewiadomą, dodatkowo na poziomie rozszerzonym powinien określać znaki rozwiązań równania kwadratowego korzystając ze wzorów Viete'a.

Stąd też wykorzystując możliwości programów komputerowych w zakresie rozszerzonym na lekcji informatyki możemy wprowadzić stosowanie funkcji „JEŻELI” zgodnie z podstawą poprzez „wykorzystanie arkusza kalkulacyjnego do obrazowania zależności funkcyjnych i do zapisywania algorytmów”.

Czas realizacji

3 x 45 minut

Tematy lekcji

1. **Miejsca zerowe funkcji kwadratowej. Graficzna prezentacja wykresu funkcji kwadratowej**
2. **Algorytmiczne rozwiązanie równania kwadratowego**

Podstawa programowa

Etap edukacyjny: IV, przedmiot: matematyka (poziom podstawowy i rozszerzony)

Etap edukacyjny: IV, przedmiot: informatyka (poziom rozszerzony)

Cele kształcenia – wymagania ogólne:

Informatyka

III. Wykorzystanie arkusza kalkulacyjnego do obrazowania zależności funkcyjnych i zapisywania algorytmów.

Matematyka

III. Równania i nierówności.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe:

Matematyka:

- Równania i nierówności. Uczeń:
  - PP 1) rozwiązuje równania kwadratowe z jedną niewiadomą;
  - PP 2) korzysta z definicji pierwiastka do rozwiązywania równań typu $x^3 - 8 = 0$;
  - PP 3) korzysta z własności iloczynu przy rozwiązywaniu równań typu $x(x + 1)(x - 7) = 0$;
  - PR 4) stosuje wzory Viete'a.

Informatyka:

- Rozwiązywanie problemów i podejmowanie decyzji z wykorzystaniem komputera, stosowanie podejścia algorytmicznego. Uczeń:
  - opisuje podstawowe algorytmy i stosuje: algorytmy numeryczne, np.:
    - obliczanie wartości pierwiastka kwadratowego.
- Opracowywanie informacji za pomocą komputera, w tym: rysunków, tekstów, danych liczbowych, animacji, prezentacji multimedialnych i filmów. Uczeń gromadzi w tabeli arkusza kalkulacyjnego dane pochodzące np. z Internetu, stosuje zaawansowane formatowanie tabeli arkusza, dobiera odpowiednie wykresy do zaprezentowania danych; pisze program komputerowy wyznaczający pierwiastki równania kwadratowego dla współczynników całkowitych.

Cel

Uczeń utrwała wiadomości o funkcji kwadratowej (miejsca zerowe). W ujęciu praktycznym uczeń ćwiczy obliczanie pierwiastków funkcji kwadratowej oraz określanie ich znaków.

Słowa kluczowe

pierwiastki równania kwadratowego, wyróżnik trójmianu kwadratowego, współczynniki równań kwadratowych, wzory Viete'a, algorytm z warunkami w arkuszu kalkulacyjnym i w języku programowania C++.

Co przygotować?

Prezentacja „Rozwiązywanie równań kwadratowych”
Wykres funkcji kwadratowej w Excelu (materiały pomocnicze 1)
Program Równania kwadratowe C++ (materiały pomocnicze 2)

Przebieg zajęć:

1. Wprowadzenie (15 minut)

Nauczyciel podaje temat zajęć, a następnie zapoznaje uczniów z definicją równania kwadratowego.

2. Zasadnicza część lekcji (120 minut)

Po wprowadzeniu uczniowie dostają zadanie:

- Rozwiąż równanie kwadratowe: $x^2 + 3x = 0$, i rozwiąż w sposób matematyczny:

$$\begin{aligned}x^2 + 3x &= 0 \\x(x + 3) &= 0 \\x = 0 \text{ lub } x &= -3\end{aligned}$$

Rozwiązanie równania kwadratowego : $x \in \{-3, 0\}$

- Kolejnym przykładem jaki dostają uczniowie jest $x^2 - 9 = 0$
Ten przykład możemy rozwiązać korzystając ze wzorów skróconego mnożenia:

1 sposób

$$\begin{aligned}x^2 - 9 &= 0 \\(x - 3)(x + 3) &= 0 \\x = 3 \text{ lub } x &= -3\end{aligned}$$

2 sposób

Obustronnie pierwiastkujemy, czyli:

$$\begin{aligned}x^2 - 9 &= 0 \\x^2 &= 9 \\\sqrt{x^2} &= \sqrt{9} \\|x| &= 3 \\x = 3 \text{ lub } x &= -3\end{aligned}$$

- Jest jeszcze jeden przykład równania kwadratowego, w którym nauczyciel podaje wzory na obliczanie trójmianu kwadratowego $\Delta = b^2 - 4ac$ oraz na pierwiastki równania kwadratowego.
Pierwiastki równania kwadratowego obliczamy w zależności od wyróżnika trójmianu kwadratowego oraz współczynników (a, b, c).

$\Delta > 0$	<p>Dwa pierwiastki równania kwadratowego</p> $x_1 = \frac{-b - \sqrt{\Delta}}{2a}; \quad x_2 = \frac{-b + \sqrt{\Delta}}{2a};$
$\Delta = 0$	<p>Jeden pierwiastek równania kwadratowego</p> $x_0 = \frac{-b}{2a}$
$\Delta < 0$	<p>Brak rozwiązań (brak pierwiastków równania kwadratowego)</p>

Przykład: Rozwiąż równanie kwadratowe $6x^2 - 13x + 5 = 0$

Rozwiązanie

Wypisujemy współczynniki równania kwadratowego $a = 6, b = -13, c = 5$

Obliczamy $\Delta = (-13)^2 - 4 \cdot 6 \cdot 5 = 49$

$\Delta > 0$ czyli równanie ma dwa rozwiązania

$$x_1 = \frac{13 - 7}{12} = \frac{1}{2}$$

$$x_2 = \frac{13 + 7}{12} = \frac{5}{3}$$

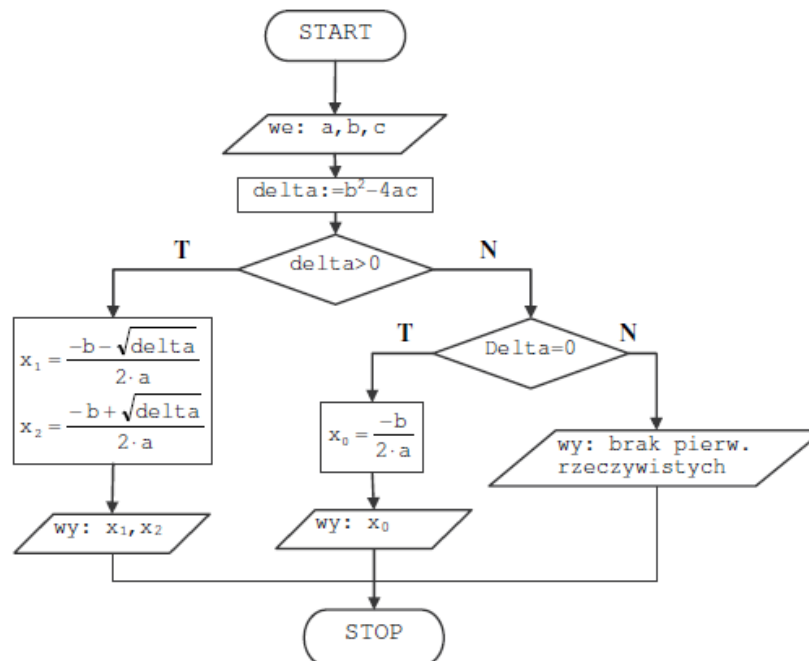
Rozwiązaniem równania jest $x \in \left\{ \frac{1}{2}, \frac{5}{3} \right\}$

Dla utrwalenia nauczyciel podaje przykłady do rozwiązywania samodzielnie przez uczniów. Uczniowie liczą zadanie na kartce i sprawdzają rozwiązanie w programie komputerowym.

Nauczyciel prezentuje w programie Excel graficzną prezentację miejsc zerowych. Uczniowie podają dowolne współczynniki całkowite i na podstawie zadanego wykresu omawiamy liczbę miejsc zerowych – aplikacja Wykres_funkcji_kwadratowej.xls (materiały pomocnicze 1).

Na trzeciej godzinie lekcyjnej uczeń na podstawie zdobytej wiedzy pisze program obliczający pierwiastki równania kwadratowego.

Uczniowie przy pomocy nauczyciela rysują na tablicy schemat blokowy:

Rys. B. Schemat blokowy algorytmu obliczania pierwiastków równania kwadratowego.

Na podstawie schematu piszą program w C++ (materiały pomocnicze 2).

Sprawdzenie wiedzy

Test sprawdzający wiedzę.

Ocenianie

Nauczyciel może ocenić osiągnięcia uczniów na podstawie obserwacji ich pracy i zaangażowania na lekcji.

Dostępne pliki

1. Prezentacja „Równania kwadratowe”
2. Plik z arkusza kalkulacyjnego – „Wykres funkcji kwadratowej” (materiały pomocnicze 1)
3. Program „Równanie kwadratowe” w C++ (materiały pomocnicze 2)
4. Test wiedzy

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WARSZAWSKA
WYŻSZA SZKOŁA
INFORMATYKI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiały źródłowe

Podczas rysowania wykresu uczniowie korzystali z podręcznika *INFORMATYKA dla szkół ponadgimnazjalnych, Zakres rozszerzony*, Grażyna Koba, Wydawnictwo MIGRA,
Temat 2. Zapisywanie w wybranej notacji algorytmów z warunkami i iteracyjnymi.
Schemat blokowy pochodzi z pliku *Algorytmy.pdf* ze strony: artre.fm.interia.pl/lekcje/algorytmy.pdf.